

Силабус навчальної дисципліни
«Основи організації громадянського суспільства»

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Освітньо-професійна програма

Рік навчання: 2020/2021, Семестр: 2

Мова викладання: українська
Підсумковий контроль – залік

**Форма проведення занять – лекції, семінарські
заняття**

Назва курсу	Основи організації громадянського суспільства
Викладачі	Халецька Аліна Анатоліївна
Контактний тел.	0958139088
E-mail:	alinakhaletskaya@gmail.com

1. Коротка анотація до курсу

Вирішення проблеми організації громадянського суспільства відноситься до одних з найважливіших, які хвилювали протягом багатьох століть кращі уми людства. З часів появи держави та розподілу суспільства на державну та недержавну сфери життєдіяльності питання взаємодії влади та суспільства було в центрі суспільної уваги. Наразі взаємовідносини влади та громадськості знаходяться в основі глобальних соціальних змін, які відбуваються в багатьох країнах світу й визначають перспективи розвитку людства.

Розуміння особливостей процесів становлення та розбудови громадянського суспільства визначає успішність пошуку можливостей трансформації суспільної системи, її здатності до оновлювання та розвитку. Завдання такого роду набувають великої особливості саме в Україні, яка переживає перехідний період, коли і формування нової державності, і становлення повноцінного державного суспільства найбільш залежать від вдалого функціонування та взаємодії цих основних суб'єктів соціального та політичного процесів.

Метою навчальної дисципліни є всебічне пізнання сутності основ організації громадянського суспільства, системи елементів та необхідності їх використання в сучасних умовах ринкових відносин і демократії, формування знань і навичок використання найефективніших форм і методів організації громадянського суспільства.

Завдання навчальної дисципліни: забезпечення розуміння загальної характеристики інститутів громадянського суспільства та історичних етапів формування поняття громадянського суспільства; вивчення основних визначень, принципів та функцій громадянського суспільства; аналіз правових основ взаємовідносин держави і громадянського суспільства; встановлення основних ознак формування громадянського суспільства в Україні; вивчення, аналіз, формування та оцінка моделі нормативних досягнень дослідження громадянського суспільства; вивчення особливостей становлення громадянського суспільства в вітчизняній та зарубіжній практиці; аналіз проблем формування та розвитку демократії і громадянського суспільства в Україні.

Об'єктом навчальної дисципліни є відносини, явища, процеси формування та розвитку демократії і громадянського суспільства в Україні.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є загальні закономірності, принципи формування, функціонування та розвитку громадянського суспільства в Україні

2. Формат курсу - Очний (заочний) / змішаний – курс, що має супровід в системі GoogleMeet, має структуру, контент, завдання і систему оцінювання.

3. Компетентності, які мають бути сформовані в результаті опанування навчальної дисципліни

Після вивчення курсу здобувачі вищої освіти повинні володіти такими компетентностями: ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу ЗК04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні. СК05. СК08

4. Результати навчання

Програмні результати навчання:

РН01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень

РН02. Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії та проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення

РН07. Уміти розробляти національні/регіональні програмні документи щодо розвитку публічного управління, використовуючи системний аналіз і комплексний підхід, а також методи командної роботи

РН14. Розробляти та реалізовувати заходи щодо адаптації та впровадження кращих вітчизняних та зарубіжних практик діяльності органів публічного управління та інших організацій публічної сфери

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин (заочна)
лекції	6
семінарські заняття / практичні / лабораторні	4
самостійна робота	46

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання – конспект лекцій, мультимедійне забезпечення (слайди).

7. Політика курсу – дотримання академічної доброчесності. Неприпустимі віддзеркалення коментарів інших здобувачів вищої освіти на форумі і наслідування їм, що розцінюється, як фальсифікація реальних даних інформаційного стану здобувача вищої освіти.

8. Схема дисципліни

Години/ семестр	Тема, план	Форма заняття та діяльності* (лекція, семінар, практична робота, лабораторна робота самостійна, дискусія, групова робота)	Результати навчання	Вага оцінки (кількі сть балів)
3/2	Змістовий модуль 1. Загальна характеристика інституту громадянського суспільства 1. Історичні етапи формування поняття громадянського суспільства. 2. Основні визначення, принципи та функції громадянського суспільства. 3. Правова держава і громадянське суспільство, їх взаємовідносини.	<i>Лекція/ Семінар</i> <i>Робота в групах, дискусія</i>	Закріпити теоретичні відомості щодо загальних характеристик інституту громадянського суспільства та історичні етапів його формування; основних визначень, принципів та функцій громадянського суспільства; правових основ взаємовідносин держави і громадянського суспільства; основних ознак формування громадянського суспільства в Україні.	25 б.

3/2	Змістовий модуль 2. Основні ознаки формування громадянського суспільства в Україні 1. Модель нормативних досягнень дослідження громадянського суспільства 2. Становлення громадянського суспільства: вітчизняний та зарубіжний досвід 3. Проблеми становлення правової держави і громадянського суспільства в Україні	<i>Лекція/ Семінар</i> <i>Робота в групах, дискусія</i>	Вміти проводити аналіз стану громадянського суспільства в Україні та оцінку моделі нормативних досягнень дослідження громадянського суспільства; аналізувати особливостей становлення громадянського суспільства в вітчизняній та зарубіжній практиці; аналіз проблем становлення правової держави і громадянського суспільства в Україні.	25 б.
-----	---	--	--	-------

9. Система оцінювання

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

Лекційні та семінарські: 50% загальної кількості балів;

Залік: 50% загальної кількості балів.

10. Шкала оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					Екзамен	Залік
90-100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.	високий (творчий)	відмінно	Зараховано
80-89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.	достатній (конструктивний)	добре	

0-79	C	добре	Здобувач вищої освіти вмiє зiставляти, узагальнювати, систематизувати iнформацiю пiд керiвництвом викладача; в цiлому самостiйно застосовувати її на практицi; контролювати власну дiяльнiсть; виправляти помилки, серед яких є суттєвi, добирати аргументи для пiдтвердження думок.			
60-69	D	задовiльно	Здобувач вищої освіти вiдтворює значну частину теоретичного матерiалу, виявляє знання i розумiння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матерiал, виправляти помилки, серед яких є значна кiлькiсть суттєвих.	середнiй (репродуктивний)	задовiльно	
50-59	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володiє навчальним матерiалом на рiвнi, вищому за початковий, значну частину його вiдтворює на репродуктивному рiвнi.			
35-49	FX	Незадовiльнo з можливiстю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володiє матерiалом на рiвнi окремих фрагментiв, що становлять незначну частину навчального матерiалу.	Низький (рецептивний)	незадовiльно	Не зараховано
0-34	F	незадовiльно з обов'язковим повторним вивченням залiкового кредиту	Здобувач вищої освіти володiє матерiалом на рiвнi елементарного розпiзнання i вiдтворення окремих фактiв, елементiв, об'єктiв.			

11. Полiтика оцiнювання

- **Полiтика щодо дедлайнiв та перескладання:** Завдання, якi виконуються iз порушенням термiнiв без поважних причин, оцiнюються на нижчу оцiнку (- 1,5 балiв / - 2,5 бали). Перескладання модулiв вiдбувається iз дозволу керiвництва за наявностi поважних причин (наприклад, лiкарняний).

- **Полiтика щодо академiчної доброчесностi:** Письмовi роботи допускаються до захисту iз коректними текстовими запозиченнями не бiльше 25%.

- **Полiтика щодо вiдвiдування:** Вiдвiдування лекцiй i семiнарських занять є обов'язковим компонентом оцiнювання.

Загальна система оцiнювання курсу	Виконання всiх видiв навчальних робiт впродовж семестру /залiк – 50/50%
Семiнарські заняття	Семiнарські заняття проводяться здобувачами вищої освіти згiдно з розкладом занять у вiдповiдностi з планами семiнарських занять на основi опрацювання лекцiйних матерiалiв, основної та додаткової лiтератури (наприклад: тестовий контроль, звіт про виконану самостiйну роботу, демонстрацiя практичної навички, тощо.

	Поточний контроль (засвоєння окремих тем) проводиться у формі усного опитування або письмового експрес-контролю на лекціях та семінарських заняттях, у формі виступів здобувачів вищої освіти з доповідями при обговоренні навчальних питань на семінарських заняттях. При оцінці роботи здобувача вищої освіти на семінарському занятті враховується: відвідуваність занять, активна і продуктивна участь на семінарських заняттях, вивчення основної і додаткової літератури, своєчасне здавання всіх завдань.
Умови підсумкового контролю	Підсумковий семестровий контроль з дисципліни є обов'язковою формою контролю навчальних досягнень здобувачів вищої освіти. Він проводиться у письмовій формі у вигляді заліку (за шкалою оцінювання). Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком навчального процесу. Сумарна кількість рейтингових балів за вивчення дисципліни за семестр розраховується як сума балів, отриманих за результатами поточного контролю та балів, отриманих за результатами підсумкового семестрового контролю. Максимальна сума балів за семестр складає 100 балів. Підсумковий контроль здійснюється під час проведення навчальних занять і має на меті перевірку засвоєння здобувачами вищої освіти навчального матеріалу. Форми оцінювання поточної навчальної діяльності стандартизовані і включають контроль теоретичної та практичної підготовки.

12. Теми рефератів, доповідей

1. Ліберально-демократична модель громадянського суспільства.
2. Соціал-демократична традиція громадянського суспільства.
3. Центристський підхід по аналізу громадянського суспільства.
4. Внутрішня структура громадянського суспільства.
5. Правова держава і громадянське суспільство, їх взаємовідносини.
6. Підґрунтя для формування громадянського суспільства.
7. Структура основ конституційного ладу України.
8. Сутність і місце політичних партій і громадських організацій у політичній системі України.
9. Формування духовної культури як основа розвитку громадянського суспільства.
10. Сценарії розвитку в Україні громадянського суспільства.
11. Удосконалення відносин між державою і суспільством, владою і громадянами.
12. Ресурси демократичної влади.
13. Ролі та функції політичних ідеологій у сучасному світі.
14. Місце ідеології у сучасному соціумі.
15. Засади ідеологічної поляризації політичних партій.
16. Фактори впливу на трансформації системи інститутів громадянського суспільства в Польщі.
17. Фактори впливу на трансформації системи інститутів громадянського суспільства в Росії.
18. Фактори впливу на трансформації системи інститутів громадянського суспільства в Україні.
19. Демократія та національна ідентичність.
20. Демократична консолідація.
21. Соціальний капітал.
22. Діяльність організацій громадянського суспільства та питання формування громадянської ідентичності.

13. Перелік питань до підсумкового контролю знань студентів

1. Поняття «громадянське суспільство» .
2. Історичні етапи формування поняття громадянського суспільства.
3. Концепція громадянського суспільства.
4. Сучасне розуміння громадянського суспільства.
5. Ознаки громадянського суспільства.
6. Ознаки суспільних організацій.
7. Ліберально-демократична модель громадянського суспільства.
8. Соціал-демократична традиція громадянського суспільства.
9. Центристський підхід по аналізу громадянського суспільства.
10. Відношення між громадянським суспільством і державою.
11. Варіанти взаємодії громадянського суспільства і держави.
12. Типи взаємин громадянина і держави.
13. Економічна основа громадянського суспільства.
14. Інститути громадянського суспільства.
15. Основні визначення громадянського суспільства.
16. Принципи та функції громадянського суспільства.
17. Структурні елементи громадянського суспільства.
18. Конституційно-правове регулювання громадянського суспільства.
19. Історія громадянського суспільства, його становлення і розвитку в Україні.
20. Сучасне конституційно-правове регулювання суспільних відносин в Україні.
21. Внутрішня структура громадянського суспільства.

22. Правова держава і громадянське суспільство, їх взаємовідносини.

14.Рекомендована література

1. Абетка законодавства Європейського співтовариства. Пер. з англ.. – К.: ТОВ „Вірксам”, 2001. – 112 с.
2. Гегель Г. Основи філософії права, або природне право і державознавство / Пер. з нім. Р. Осадчука, М. Кушніра. – К.: Юніверс, 2000. – 336 с.
- 3.Партнерство публічної влади, громадськості та приватного сектору у процесах місцевого розвитку: Монографія / Є. О. Фишка, О. В. Бойко-Бойчук, В. М. Вакуленко та ін. / За ред. Є. О. Фишка. – К.: Вирій, 2003. – 168с.
4. Діденко Н.Г. Громадські об'єднання в Україні: Навч.-метод. посібник. – Донецьк: ДонДУУ, 2005. – 115 с.
5. Нижник Н.Р., Ситник Г.П. Безпека людини в умовах громадянського суспільства “Формування громадянського суспільства в Україні: стан проблеми перспективи” // Зб. наук. пр. УАДУ / За заг. ред. В.І. Лугового, В.М. Князева. - К.: Вид-во УАДУ, 2001. – С. 138-166.
6. Сидоренко В.В. Моделі мережевої взаємодії муніципальних органів влади з громадянами та суспільними організаціями при прийнятті рішень // Зб. наук. пр. «Актуальні проблеми державного управління». – Х.: Магістр. – 2005. – № 2. У 2 ч. – Ч. 2. – С. 363-368.
7. Балдич Н.І. Фінансове вирівнювання в контексті суспільно-економічних реформ //Зб.наук.пр.НАДУ. – 2004. - №1. – С.65-69.
8. Почепцов Г. Г. Публік рилейшнз: Навч. посібник. – К.: Т-во “Знання”, 2000. – 506 с.
9. Молодцов О. В. Сутність політичної мережі як моделі представництва та реалізації інтересів суб'єктів територіального розвитку [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/DUTP/2006-1/txts/POLITICHNI/06movstr.pdf>. – Заголовок з екрану.
10. Сидорчук О.Р. Механізми формування соціального капіталу : державно-управлінський аспект. – Дис. ... канд. держ. упр. – Львів, Національна академія державного управління при Президентові України, Львівський регіональний інститут державного управління, 2007. – 250 с.
11. Fukuyama F. Social Capital and Global Economy // Foreign Affairs. –1995.– Vol. 75/ – September-October. – P. 89 – 103. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // [\[http://www.dtki.com.ua\]](http://www.dtki.com.ua).
12. Fukuyama F. Trust: the Social Virtues and the creation of Prosperity. – London, 1995. – 23 p. // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // [\[http://www.dtki.com.ua\]](http://www.dtki.com.ua).
13. <http://www.academic.ru/dic.nsf/158928>
14. <http://www.galactic.org.ua/clovo/p-v8.htm>
15. <http://www.grandas.ru/college/sociology/socialnoe-vzaimodeystvie.html>
16. Arend H. Vita Activa oder: Vom tatigen Leben. Stuttgart, 1960. – P. 194. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://www.academic.ru/dic.nsf/158928>.
17. Надрага В.І. Взаємодія владних структур, політичних і громадських організацій як засіб підвищення ефективності управління на регіональному рівні. – Дис. ... канд. держ. упр. – Київ, Національна академія державного управління при Президентові України, 2003. – 250 с.
18. Оцінки громадянського суспільства: посібник користувача суспільства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://gromzakon.org.ua>.
19. Інститут «Кейнські стандарти ОГС» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: // <http://gromzakon.org.ua>.

- 20.Бережний Я.В. Державне управління і нові управлінські технології / Наук. вісник Академії муніципального управління. Серія “Управління”. К.: Видавничо-поліграфічний центр Академії муніципального управління, 2012. Вип. 1. С. 67–74
- 21.Нестерович В.Ф. Інституційне оформлення суб’єктів впливу громадськості на прийняття нормативно-правових актів у Європейському Союзі // Проблеми правознавства та правоохоронної діяльності. 2010. № 3. С. 54-64.
- 22.Нестерович В.Ф. Конституційно-правове забезпечення впливу громадськості на прийняття нормативно-правових актів в Україні // Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка. 2014. № 3-4. С. 37-44.
- 23.Нестерович В.Ф. Петиційна форма впливу громадськості на прийняття нормативно-правових актів у США / Бюлетень Міністерства юстиції України. 2014. № 3. С. 96-102.
- 24.Халецька А.А. Інституціональне забезпечення взаємодії органів державної влади та громадянського суспільства /А.А. Халецька, А.В. Халецький // Державне управління: удосконалення та розвиток: електронне фахове видання. – 2014. – № 5. -Режим доступу до журналу: <http://www.dy.nauka.com.ua>.
- 25.Халецька А.А. Громадський моніторинг органів державного управління та державної влади як одна з форм реалізації громадянської соціальної відповідальності населення / А.А. Халецька, Д.О. Березовський // Вісник Академії митної служби України. Серія: Державне управління, №2. - Дніпропетровськ, 2014.- С. 99-103.
- 26.Халецька А.А. Довідник «Основні засади діяльності прес-служб органів державної влади та місцевого самоврядування: світовий та український досвід»: навчально-методичний посібник: під загред. Пілюшенко В.Л. Друге видання, виправлене та доповнене, Донецький державний університет управління МОН України. - Донецьк, 2012. - 185 с.

Інформаційні ресурси

- 1.Верховна рада України.URL: <http://www.rada.gov.ua/>
3. Законодавство України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/>
4. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>
5. Організація Об’єднаних Націй. URL: <http://www.un.org/>
- 7.Національна бібліотека ім. Вернадського.URL: <http://www.vernadsky.lib.ru/>
8. Національна парламентська бібліотека. URL: <http://www.nplu.org/>
9. Електронні книги. URL: <http://www.books.google.com.ua/>
10. Рада Європи.URL: <http://www.ec.europa.eu/>
- 11.Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

